

Osnovna šola Hudinja

VPLIV GLASBE NA RAZPOLOŽENJE UČENCEV NA OSNOVNI ŠOLI HUDINJA

Raziskovalna naloga

Avtorji:

Lana KOLAR, 8. a
Larisa VODIŠEK, 8. a
Iza ŽNIDARČIČ, 8. b

Mentor:

Matej ARIH, prof. šp. vzg.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2023

Osnovna šola Hudinja

VPLIV GLASBE NA RAZPOLOŽENJE UČENCEV NA OSNOVNI ŠOLI HUDINJA

Raziskovalna naloga

Avtorji:

Lana KOLAR, 8. a

Larisa VODIŠEK, 8. a

Iza ŽNIDARČIČ, 8. b

Mentor:

Matej ARIH, prof. šp. vzg.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2023

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	6
1.1.	TEORETIČNA IZHODIŠČA	6
1.1.1.	GLASBA	6
1.1.2.	ČUSTVA	8
1.1.3.	VPLIV GLASBE NA ČUSTVOVANJE	9
1.2.	RAZISKOVALNI PROBLEM	11
1.3.	HIPOTEZE	11
1.4.	IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	11
1.4.1.	Metoda dela z literaturo	11
1.4.2.	Metoda anketiranja	12
1.4.3.	Metoda obdelave podatkov	12
2	OSREDNJI DEL	13
2.1.	POTEK RAZISKOVALNEGA DELA	13
2.2.	PREDSTAVITEV REZULTATOV	13
2.2.1.	Učenci, vključeni v raziskavo	13
2.2.2.	Kdaj največkrat poslušaš glasbo?	14
2.2.3.	Katero zvrst glasbe poslušaš najraje?	15
2.2.4.	Ali glasba vpliva na tvoja čustva?	16
2.2.5.	Ali poslušaš različno glasbo glede na svoje razpoloženje?	17
2.2.6.	Zakaj začneš poslušati glasbo?	18
2.2.7.	Ali se po poslušanju glasbe počutiš drugače?	19
2.2.8.	Ko poslušaš glasbo, te ta spomni na kakšen dogodek?	20
2.2.9.	Kaj ti je pri glasbi bolj pomembno?	21
2.2.10.	Kakšno glasbo imaš raje?	22
2.2.11.	Ali ob glasbi plešeš, kadar si vesel?	23
2.2.11.	Ali jočeš, kadar poslušaš žalostno glasbo?	24
2.2.12.	S kom največkrat poslušaš glasbo?	25
3	DISKUSIJA	26
4	ZAKLJUČEK	28
5	SEZNAM LITERATURE	29
6	PRILOGE	30
6.1.	Anketni vprašalnik	30

KAZALO SLIK

Slika 1. Učenci, vključeni v raziskavo.....	13
Slika 2. Kdaj največkrat poslušáš glasbo?	14
Slika 3. Katero zvrst glasbe poslušáš najraje?	15
Slika 4. Ali glasba vpliva na tvoja čustva?	16
Slika 5. Ali poslušáš različno glasbo glede na svoje razpoloženje?	17
Slika 6. Zakaj začneš poslušati glasbo?	18
Slika 7. Ali se po poslušanju glasbe počutiš drugače?	19
Slika 8. Ko poslušáš glasbo, te ta spomni na kakšen dogodek?	20
Slika 9. Kaj ti je pri glasbi bolj pomembno?.....	21
Slika 10. Kakšno glasbo imaš raje?	22
Slika 11. Ali ob glasbi plešeš, kadar si vesel?	23
Slika 12. Ali jočeš, kadar poslušáš žalostno glasbo?	24
Slika 13. S kom največkrat poslušáš glasbo?	25

POVZETEK

Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti vpliv glasbe na razpoloženje učencev na Osnovni šoli Hudinja. Zanimalo nas je, ali glasba sploh vpliva na njihova čustva ter kakšen je ta vpliv. Za preverjanje rezultatov smo uporabili metodo anketiranja in metodo obdelave podatkov. Večini učencem (51 %) se zdi, da glasba vpliva na njihova čustva, 64 % anketirancem pa se po poslušanju glasbe razpoloženje spremeni na bolje. Ugotovili smo tudi, da 68 % učencev ob poslušanju vesele glasbe (včasih) pleše, ter da 42 % učencev ob poslušanju žalostne glasbe (včasih) joče. Slednje dokazuje o velikem vplivu glasbe na razpoloženje učencev na Osnovni šoli Hudinja.

Ključne besede: glasba, mladi, čustva, razpoloženje

1 UVOD

1. 1. TEORETIČNA IZHODIŠČA

1. 1. 1. GLASBA

Glasba predstavlja »organizirano, urejeno in oblikovano vrsto tonov, zvenov, šumov, ropota in vseh drugih umetno povzročenih zvočnih pojavov« (Mihelčič, 2006).

Ljudje imamo za izvajanje in sprejemanje glasbe raznolike predispozicije, saj so te odvisne od več dejavnikov: prirojenih zasnov in sposobnosti (sem sodijo npr. anatomsko-psihološke strukture, organski sistemi in delovanje centralnega živčnega sistema), nadarjenosti, talenta oz. muzikalnosti (Pesek, 1997). Od tega, do katere mere bo posameznik navedene dispozicije razvil, je odvisno od raznolikih družbenih in individualnih pogojev. Nekateri avtorji pravijo, da se glasbene sposobnosti s primernimi metodami in dejavnostmi v zadosti stimulativnem okolju lahko razvijejo le v tolikšni meri, kot to omogoča t. i. dedna masa (prav tam).

Glasba nas spremlja vse življenje in na vsakem koraku, v številnih zasebnih in javnih prostorih, saj z njo obeležujemo vesele in žalostne dogodke v življenju. Zaradi svoje moči združevanja in množic in svojega neposrednega vpliva na čustvovanje ljudi je imela kot vrsta umetnosti v zgodovini pomembno družbeno vlogo (Vrbančič, 1995).

1. 1. 1. 1. *Pomen glasbe v vsakdanjem življenju mladih*

Pojma glasba in mladost sta si zelo različna, vendar pa imata veliko skupnih točk. Glasba mlade povezuje, jih druži in nekaterim nudi sprostitev, drugim užitek, veselje, nekaterim pa ne pomeni velike vrednote. Rezultati raziskav v zadnjih desetletjih kažejo, da sodita poslušanje glasbe in njeno ustvarjanje med najpomembnejše priložnosti mladih, saj ti z glasbo spontano in nehote oblikujejo svojo družbeno resničnost (Muršič, 2017).

Na glasbeni sceni je v tem trenutku mnogo različnih zvrsti glasbe in glasbenikov, ki ustvarjajo glasbo, ter mladih, ki se v glasbi udeležujejo že od otroštva. Mnogi sociologi menijo, da je glasba način organiziranja vrstniških skupin. Mladi se v takih skupinah naučijo ravnati s svojimi zasebnimi čustvi v javnosti, glasbo pa pogosto uporabljajo kot sredstvo, s katerim opredeljujejo in izražajo svoja čustva (Lenko, 2009).

»Danes ni mogoče odrasti, ne da bi se vsaj v nekem življenjskem obdobju navduševali nad določeno glasbo« (str. 73), saj glasba spremlja tako naše družbeno kot tudi intimno življenje (Muršič, 2017). Zapisano je povzročilo, da se je glasba razširila v človekov vsak dan – kot ozadje v socialnem okolju učinkuje kot neopazen razpoloženski dodatek, zaradi česar so tudi mladi neprenehoma izpostavljeni njenemu vplivu (Kopačin in Sterle, 2019). Mladostniki poslušajo zlasti tiso glasbo, ki jo narekuje glasbena industrija (prav tam).

Izraz *glasbena industrija* je v rabi od 19. stoletja naprej, ko so nastali prvi tiski krajših glasbenih del (Muršič, 2017). Razširila se je predvsem skozi različna obdobja 20. stoletja – naprej s prodajo gramofonskih plošč, kasneje kot posledica množične uporabe elektronskih medijev, kakršna sta radio in televizija, ob koncu 20. stoletja pa jo je dodatno spodbudila razširitev na medmrežje, kjer je širšim množicam dostopna v digitalni obliki (prav tam).

Popularna glasba označuje glasbene zvrsti, ki so v danem času med različnimi družbenimi skupinami razširjene na tržišču (Kopačin in Sterle, 2019). Dostopna je preko raznolikih medijev, kot so svetovni splet, radio ali televizija, zaradi ponavljanja istih melodičnih in harmoničnih vzorcev pa je s svojo ne-zahtevnostjo poslušanja lažje dostopna širšim množicam. Vsebina besedil popularnih glasbenih zvrsti je največkrat zabavna ali romantična, občasno pa predstavlja tudi izraz protesta generacij, pri čemer gre najpogosteje za upor mladostnikov (Omrzel, 2012, v Kopačin in Sterle, 2019).

1. 1. 1. 2. *Glasbene zvrsti in glasbeni slog*

V vsakdanjem pogovoru pogostokrat zamenjujemo pojma *slog* in *zvrst*. Medtem ko slogovna naravnost vpliva na družbeno zaznamovane načine ustvarjanja in izvajanje glasbe, ki so značilni za določeno zgodovinsko obdobje, s pojmom zvrst oziroma žanr opisujemo tipično strukturo glasbenih del in razlikovalne elemente glede na druge glasbene zvrsti (Muršič, 2017).

Že omenjena popularna glasba je dandanes najbolj razširjena oblika in dosega največjo množico ljudi, žanrsko pa je neenotna (Muršič, 2017). Zanja so značilni plesni ritmi in prepevanje ob glasbeni spremljavi in čeprav nobena zvrstna opredelitev ne more veljati za vse skladbe, jo v grobem kljub temu lahko razdelimo na naslednje prepoznavnejše zvrsti: pop, rock, rap (hiphop), elektronika, jazz, rhythm 'n' blues in glasbe sveta (prav tam). Muršič (2017) ugotavlja, da je v današnjem času pogosto predvsem transžanrsko, tako lokalno kot tudi

globalno, mešanje glasbe. Rezultat takega mešanja, ko se je plesna praksa prilagodila novim glasbilom, sta na primer narodnozabavna glasba oz. turbofolk.

Zabavna glasba je pojem, s katerim označujemo visoko priljubljenost glasbenih del številnih ustvarjalcev (Vrbančič, 1995). Elementi, ki prevladujejo v tej vrsti glasbe so npr. preprost ritem, enostavna, lahko razumljiva melodija, ki si jo hitro zapomnimo, nezapletena harmonika in šablonska oblika. *Popevka oz. pesem*, kot jo laično imenujemo v vsakdanjem pogovoru, je ena najpogostejših oblik zabavne glasbe. To je razpoloženska pesem z besedilom, vsebina katerega največkrat opisuje težave posameznika, njegovo ljubezensko razmerje itn., ter instrumentalno spremljavo (prav tam).

Uspešnice, ki jih največ poslušajo mladi, se oklepajo mehanično sestavljenih zvokov, zato večinoma nimajo nobene umetniške vrednosti (Denac, 2011 v Kopačin in Sterle, 2019); tudi besedila takih popevk imajo le redko kdaj večjo literarno vrednost (Vrbančič, 1995).

1. 1. 2. ČUSTVA

»Čustva so duševni procesi in stanja, s katerimi doživljamo značilen vrednostni odnos do stvari, oseb in dogodkov« (Babšek, 2009, str. 44).

Ločimo tri vidike doživljanja čustev, ki so lahko enostavna (veselje, žalost, jeza, gnus, sprejemanje itd. so prirojena čustva, skupna vsem ljudem in imajo funkcijo prilagajanja, ki organizmu pomaga, da se znajde v določenem okolju) ali *sestavljena* (ljubezen, sovraštvo, ljubosumje itd. se pojavijo kasneje v življenju in so odvisna od družbeno-kulturnih vplivov):

- vrednostni (prijetna/neprijetna čustva),
- jakostni (močna/šibka čustva) in
- aktivnostni (vzburljivoča/pomirjajoča čustva) (Babšek, 2009).

Razpoloženje pomeni dolgotrajno čustveno stanje s šibko intenziteto, ki kljub temu izrazito vpliva tako na posameznikovo vedenje kot tudi na njegovo videnje in doživljanje sveta. Razpoloženje tvori čustveno podlago za naše doživljanje in obnašanje, saj »spodbuja ali zavira pojav določenih čustev« (Babšek, 2009, str. 45).

V raziskovalni nalogi smo vpliv glasbe na razpoloženje in čustva ugotavljali na vzorcu učencev od 4. do 9. razreda, ki pripadajo starostnim skupinam od 9 do 15 let. Medtem ko učence pred dopolnjenim 11. letom še uvrščamo v razvojno obdobje srednjega do poznega otroštva, pa

starejši od navedene starostne meje sodijo v skupino mladostništva (Zupančič, 2004). Za čustveni razvoj obeh navedenih razvojnih obdobj je značilno, da posamezniki doživljajo in izražajo celo paleto čustev (npr. veselje, naklonjenost, jezo, strah, radovednost, ljubosumje, žalost in druga). Skupaj z razvojem spoznavnih in socialnih sposobnosti posameznikom čustveni razvoj v tej fazi otroštva omogoča vse boljše razumevanje in zavedanje lastnih čustev in čustev drugih ljudi, vedno bolj učinkovit pa je tudi nadzor tako njihovega doživljanja kot tudi izražanja (Fekonja in Kavčič, 2004). »Otroci razumejo, da lahko določena situacija sproži doživljanje določenega čustva pri enem posamezniku in popolnoma drugačnega pri drugem, kar je odvisno od preteklih izkušenj in informacij, ki jih ima posameznik o tej situaciji /.../« (Banerjee, 1997, v Fekonja in Kavčič, 2004, str. 433).

Med mladostniki lahko za razliko od otrok v obdobju srednjega oz. poznega otroštva zasledimo pogostejše nihanje razpoloženja, a je njihovo razpoloženje nasploh v večini relativno bolj stabilno od razpoloženja mlajših otrok. Za obe obdobji velja, da se med ljudmi pojavljajo pomembne individualne razlike glede pogostost in intenzivnost doživljanja posameznega čustvenega stanja, ne glede na to, v katero razvojno obdobje so posamezniki uvrščeni. Do razlik prihaja predvsem zaradi tega, ker se prevladujoča čustva povezujejo tako z vedenjem in osebnimi, individualnimi značilnostmi posameznika, z njegovimi vsakdanjimi življenjskimi dogodki, odvisna pa so tudi od značilnosti drugih ljudi, s katerimi živi, se družijo, vstopa v interakcije (Olson, 1992, v Zupančič, 2004). Vzorci čustvovanja iz otroštva se pri posamezniku v mladostništvu bistveno ne spremenijo, temveč se razvijejo v bolj stabilne oblike (Rice, 1998, v Zupančič, 2004).

1. 1. 3. VPLIV GLASBE NA ČUSTVOVANJE

Glasba v otrokovem razvoju predstavlja zelo pomembno vlogo, saj poslušanje, izvajanje in ustvarjanje glasbe vpliva na raznolike vidike njegovega razvoja – na intelektualni, fizični, socialni in emocionalni razvoj, ob tem pa igra pomembno vlogo tudi pri izoblikovanju njegove osebnosti (Pesek, 1997).

Poslušanje glasbe predstavlja celovit in večplasten proces, ki se začne z usmerjanjem pozornosti na slušno zaznavo, rezultat le-te pa predstavljata zamišljanje, lahko pa tudi izražanje glasbenih doživetij ter mentalnih predstav (Borota, 2015, v Fatur in Borota, 2018). Prve izkušnje glasbenih dejavnosti poslušanja pridobiva otrok že v zgodnjem otroštvu, ko spontano

razlikuje raznolike glasnosti, barve, višine in trajanje zvoka (Kopačin in Sterle, 2019), z njo pa se srečuje skozi svojo življenje (Muršič, 2017). Na proces poslušanja glasbe vpliva več dejavnikov: prostor, v katerem glasbo poslušamo; glasba, ki jo poslušamo; posrednik, ki glasbo predvaja; značilnosti poslušalca, ki jo sprejema (prav tam).

Muršič (2017) piše, da glasbo spremlja čustvena naravnost, saj se vselej neposredno dotika posameznikovega razpoloženja. Pojasnjuje, da v samem glasbenem gradivu oz. zapisu ni mogoče neposredno in enoznačno prepoznati točno določenih čustev ali pomenov, se pa sčasoma v posameznih glasbenih zvrsteh razvijejo določeni načini glasbenega izražanja (tempo, tonski načini, melodični in harmonični elementi), ki jih v družbi povezujemo z določenimi predstavami, razpoloženji in čustvi. Kadar govorimo o čustvenem učinku glasbe na poslušalca, pravzaprav mislimo na prenos v glasbi izrečenih čustev nanj (Plut-Pregelj, 1990). Kljub zapisanemu Muršič (2017) opozarja, da četudi lahko določeni glasbi pripisujemo določene pomene in učinke, to še ni zagotovilo za to, da bo določena glasba vsakokrat in na vse ljudi učinkovala enako, saj afektov, ki jih sproža posamezna izvedba zaradi hkratnega vplivanja raznovrstnih dejavnikov ne morejo nadzorovati niti izvajalci glasbe in tudi ne njeni poslušalci. O drugačni in lažje določljivi sporočilnosti pa govorimo takrat, ko ima pesem tudi besedilo, ki je sporočilno že samo po sebi (prav tam).

V proces poslušanja glasbe so vključeni tako posameznikovo estetsko doživljanje kot tudi številni miselni procesi, s čimer si človek izgraja pomene o glasbi, pridobiva glasbene izkušnje in védenje o glasbi, vse našteto pa posamezniku že v obdobju zgodnjega otroštva omogoča poglobljanje doživljanja glasbe. Doživljajsko poslušanje glasbe pri posamezniku že zelo zgodaj v razvoju spodbudi raznovrstna razpoloženja in čustvene odzive, saj ob poslušanju podoživi izkušnje iz preteklosti, ki jih domišljijsko obogati (Fatur in Borota, 2018).

Čeprav ljudje čustvujemo na različne načine in z različno intenzivnostjo, lahko ugotovimo, da glasba nagovarja čustvovanje vsakega izmed nas, saj nas čustva pri poslušanju, izvajanju ali ustvarjanju glasbe močno definirajo (Pucihar, 2020). »Moč glasbe vzbudi v nas najgloblje emocije prav zaradi svoje estetske dimenzije« (Pesek, 1997, str. 6), ta pa se nanaša predvsem na procese dojemanja, razmišljanja o glasbenih izkušnjah in občutenja (Pesek, 1997).

Kadar na zvoke in ritme reagiramo emocionalno, dosegamo estetsko zadovoljstvo, ki predstavlja individualen glasbeni okus in občutek vsakega posameznika. Rezultat estetske

dimenzije glasbe predstavljajo ekspresije, ki imajo za poslušalca določen (negativen ali pozitiven) pomen. Glasbene izkušnje spodbujajo ter povečajo posameznikovo izražanje čustev, hkrati pa izostrijo zavedanje in opažanje čustev drugih ljudi okoli sebe (Pesek, 1997).

1. 2. RAZISKOVALNI PROBLEM

Zanimalo nas je, kakšen vpliv ima poslušanje glasbe na razpoloženje učencev na Osnovni šoli Hudinja. Zastavili smo si naslednja vprašanja:

- Zakaj učenci začnejo poslušati glasbo?
- Ali glede na razpoloženje učenci poslušajo različno glasbo?
- Katero zvrst glasbe učenci poslušajo najraje?
- Ali poslušanje glasbe vpliva na čustva učencev?
- Ali se učenci ob glasbi spomnijo na kakšen dogodek iz preteklosti?

1. 3. HIPOTEZE

Na začetku raziskovanja smo postavili sledeče hipoteze:

- Glasba vpliva na čustva več kot 50 % učencev.
- Več kot 30 % učencev raje posluša hitrejšo glasbo.
- Vsaj 75 % učencem poslušanje glasbe vzbuja pozitivne spomine.
- Med poslušanjem glasbe vsaj 50 % učencev pleše ali je že plesalo.
- Med 15 in 25 % učencev med poslušanjem glasbe joče ali je že jokalo.

1. 4. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

1. 4. 1. Metoda dela z literaturo

Pri izdelovanju raziskovalne naloge smo si pomagali s pregledovanjem literature, pri katerem smo spoznali osnovne pojme raziskovane teme. Literaturo smo iskali v knjižnih viri in na internetnih straneh s spletnim brskalnikom Google Chrome, v katerega smo vpisovali ključne besede.

1. 4. 2. Metoda anketiranja

Pri raziskovanju smo uporabili metodo anketiranja. Odgovore na zastavljena vprašanja smo pridobili z anketnim vprašalnikom, ki smo ga razdelili med učence Osnovne šole Hudinja od 2. do 9. razreda. Anketni vprašalnik je bil sestavljen z vprašanji odprtega in zaprtega tipa, odgovori pa so predstavljali glavni vir informacij.

1. 4. 3. Metoda obdelave podatkov

Podatke, ki smo jih zbrali z anketnimi vprašalniki, smo pregledali, prešteli dobljene odgovore in na podlagi le-teh v programu Microsoft Office Word in Microsoft Office Excel izdelali grafikone.

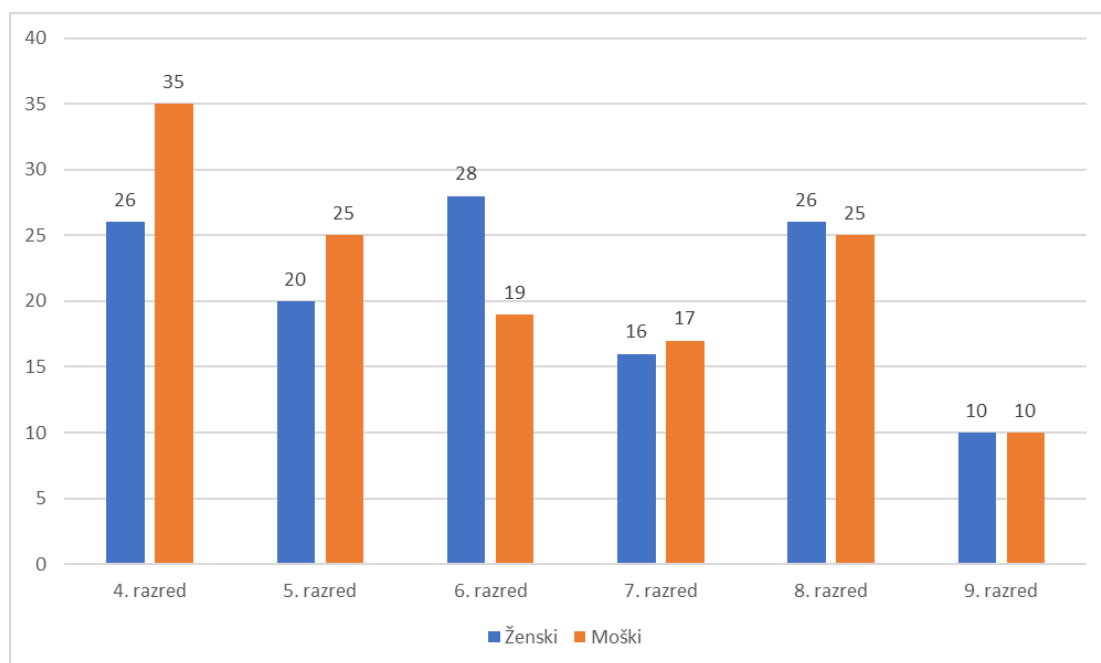
2 OSREDNJI DEL

2.1. POTEK RAZISKOVALNEGA DELA

Po pregledu literature smo glede na postavljena vprašanja in hipoteze sestavili anketni vprašalnik. Razdelili smo ga med 15 oddelkov od 4. do 9. razreda. Po prejemu rešenih anketnih vprašalnikov smo odgovore prešteli, se o njih pogovorili in jih z grafikoni predstavili v osrednjem delu raziskovalne naloge.

2.2. PREDSTAVITEV REZULTATOV

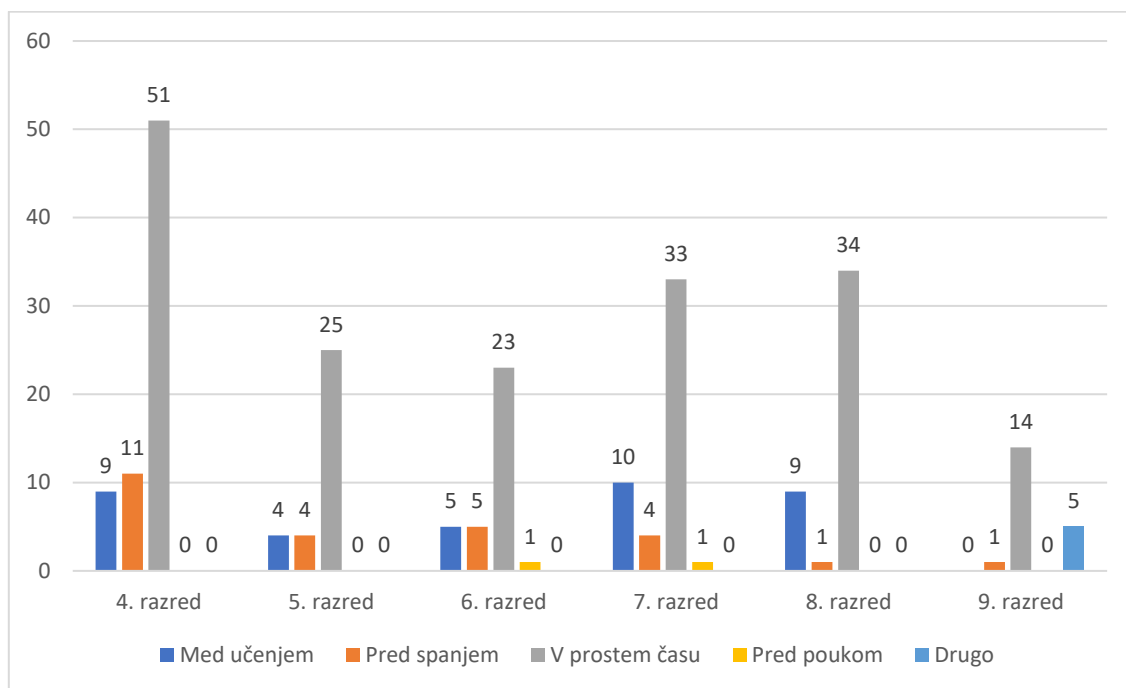
2.2.1. Učenci, vključeni v raziskavo

Slika 1. Učenci, vključeni v raziskavo.

Na Sliki 1 je prikazano število in spol učencev, ki so bili vključeni v raziskavo. Sodelovalo je skupno 257 učencev, od tega 126 deklic in 131 dečkov.

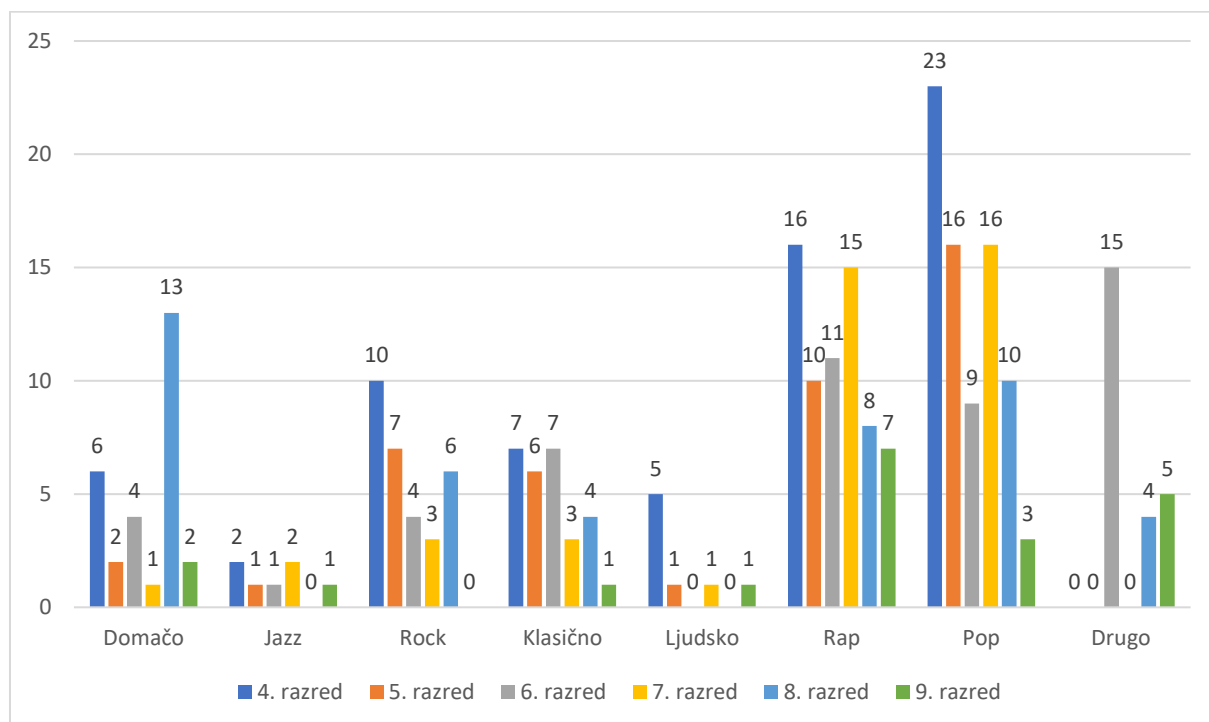
2. 2. 2. Kdaj največkrat poslušáš glasbo?

Slika 2. Kdaj največkrat poslušáš glasbo?

Na Sliki 2 je prikazano, kdaj učenci največkrat poslušajo glasbo. Največ učencev (72 %) glasbo posluša v prostem času, 15 % učencev pa jo posluša tudi med učenjem.

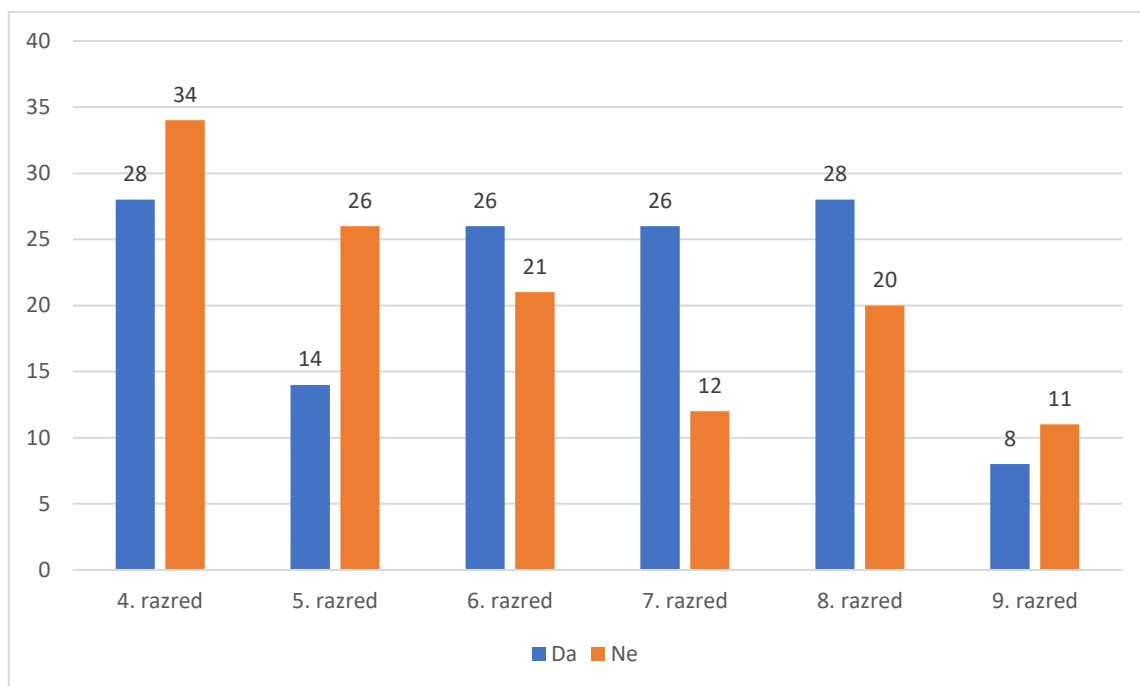
2. 2. 3. Katero zvrst glasbe poslušáš najraje?

Slika 3. Katero zvrst glasbe poslušáš najraje?

Na Sliki 3 je prikazano, katero zvrst glasbe učenci v posameznih razredih poslušajo najraje. Največ učencev najraje poslušša pop glasbo (29 %) in rap glasbo (25 %).

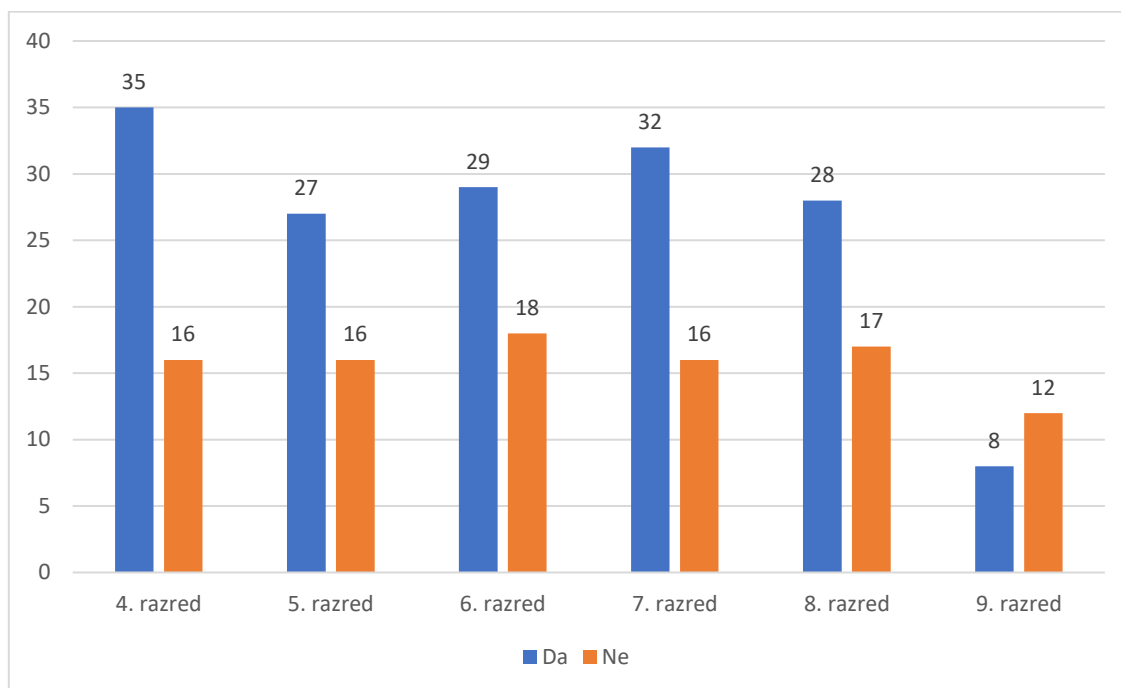
2. 2. 4. Ali glasba vpliva na tvoja čustva?

Slika 4. Ali glasba vpliva na tvoja čustva?

Na Sliki 4 je prikazano, kolikšnemu delu učencev glasba vpliva na njihova čustva. Na vprašanje je odgovorilo 254 učencev, od tega jih je 130 učencev (51 %) potrdilo, da glasba vpliva na njihova čustva.

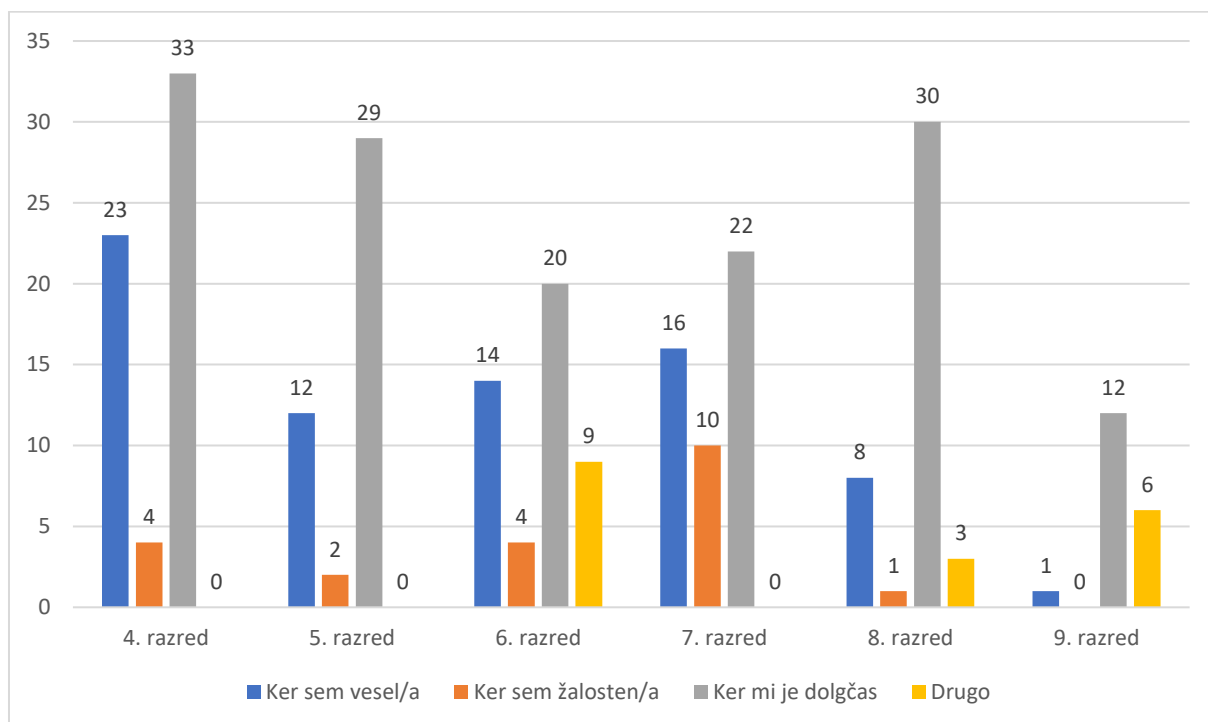
2. 2. 5. Ali poslušáš različno glasbo glede na svoje razpoloženje?

Slika 5. Ali poslušáš različno glasbo glede na svoje razpoloženje?

Na Sliki 5 je prikazano, koliko učencev posluša različno glasbo glede na svoje razpoloženje. Takšnih učencev je 159 (63 %).

2. 2. 6. Zakaj začneš poslušati glasbo?

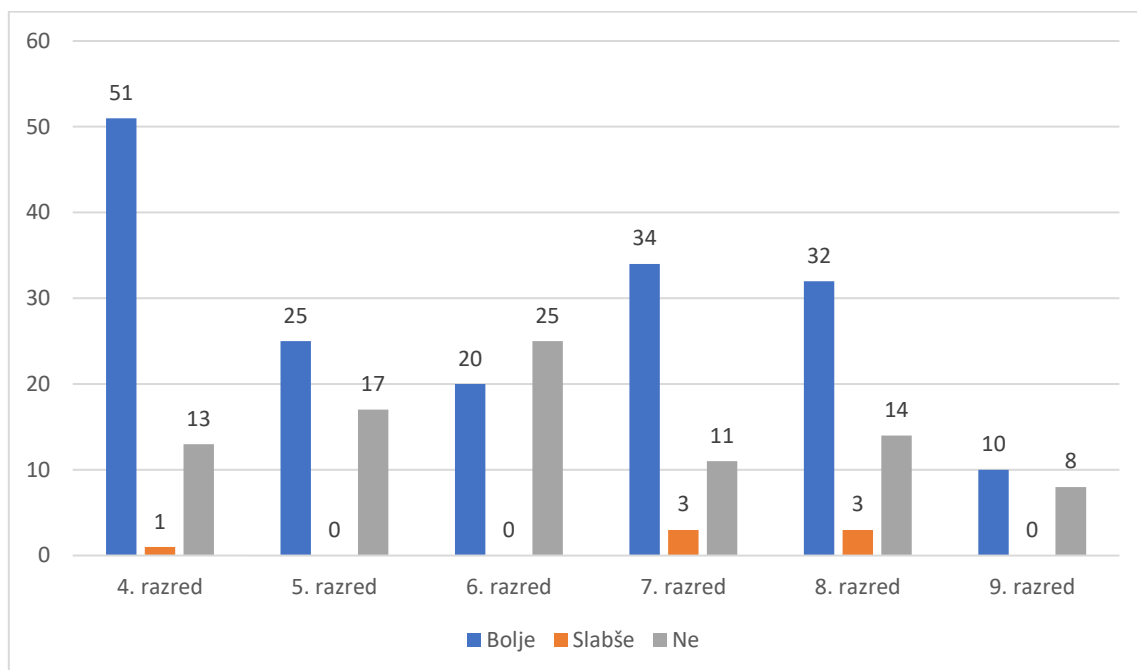

Slika 6. Zakaj začneš poslušati glasbo?

259

Na Sliki 6 so prikazani razlogi, zaradi katerih učenci začnejo poslušati glasbo. Največ učencev (56 %) glasbo začne poslušati, ker jim je dolgčas, 29 % učencev, ker so veseli in 8 % učencev, ker so žalostni.

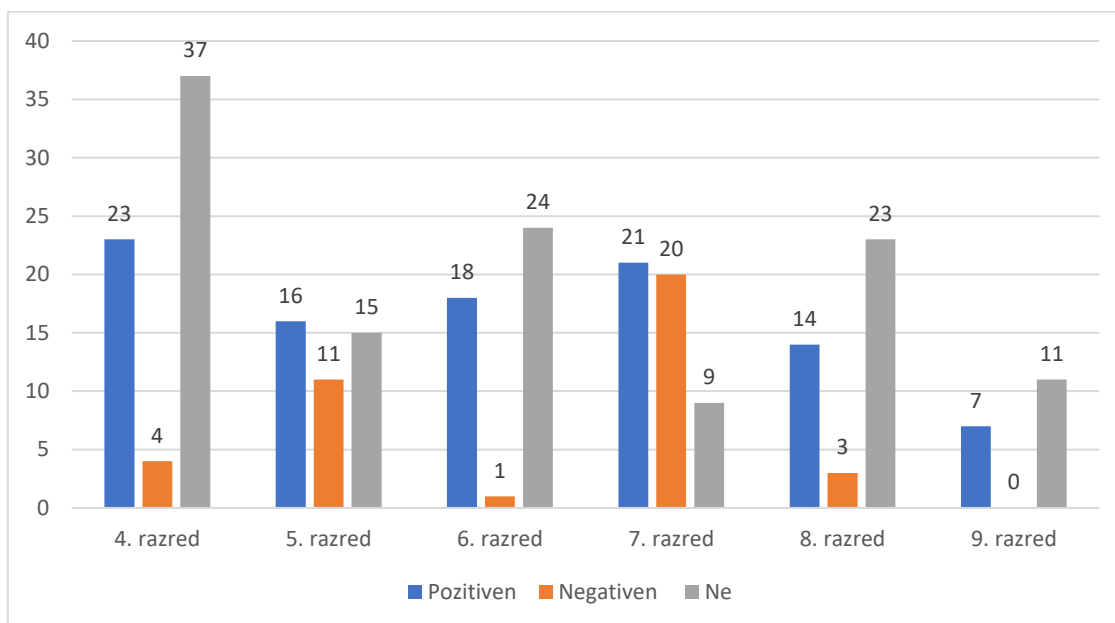
2. 2. 7. Ali se po poslušanju glasbe počutiš drugače?

Slika 7. Ali se po poslušanju glasbe počutiš drugače?

Na Sliki 7 je prikazano, koliko učencem se razpoloženje po poslušanje glasbe spremeni oziroma ostane enako. 64 % učencev se po poslušanju glasbe počuti bolje, 33 % učencem se razpoloženje ne spremeni, 3 % učencev pa se po poslušanju glasbe počuti slabše.

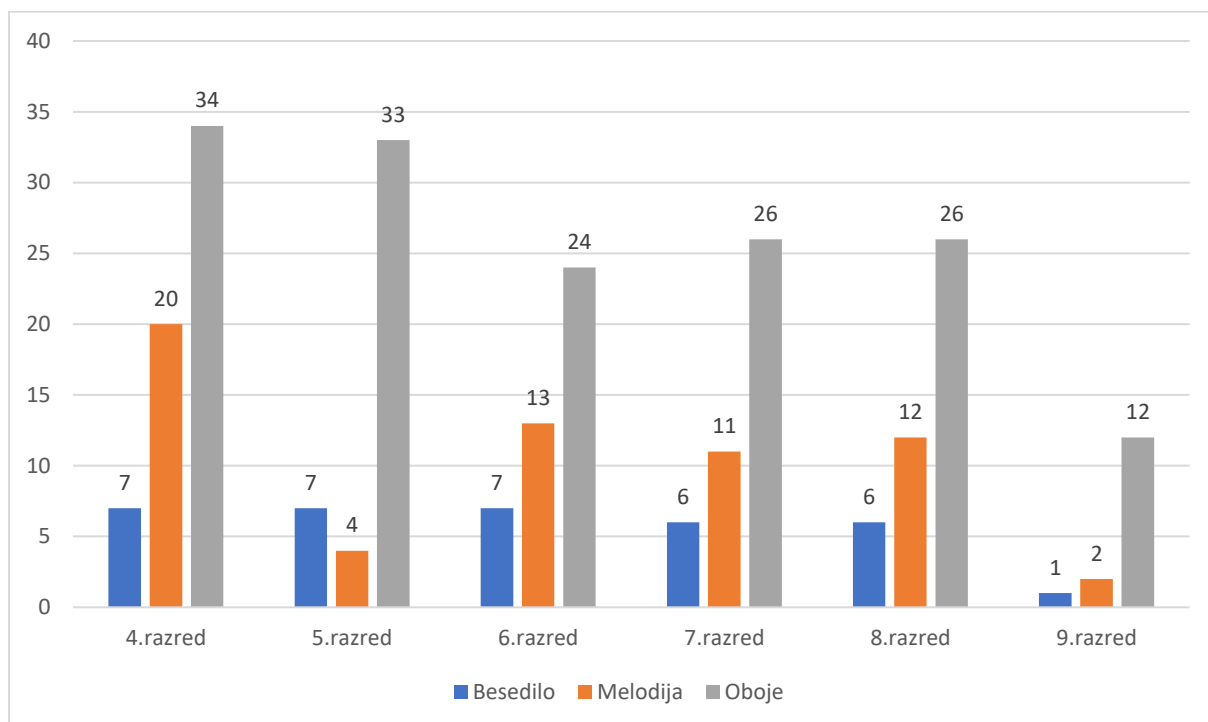
2. 2. 8. Ko poslušaš glasbo, te ta spomni na kakšen dogodek?

Slika 8. Ko poslušaš glasbo, te ta spomni na kakšen dogodek?

Na Sliki 8 je prikazano, koliko učencev se ob poslušanju glasbe spomni na kakšen dogodek in ali je ta dogodek pozitiven ali negativen. Na vprašanje je odgovorilo 257 učencev. Od 138 učencev, ki jih glasba spominja na dogodek, se 99 učencev (39 %) spominja pozitivnega dogodka, 39 (15 %) pa negativnega. 119 (46 %) učencev je odgovorilo, da jih glasba ne spomni na noben dogodek.

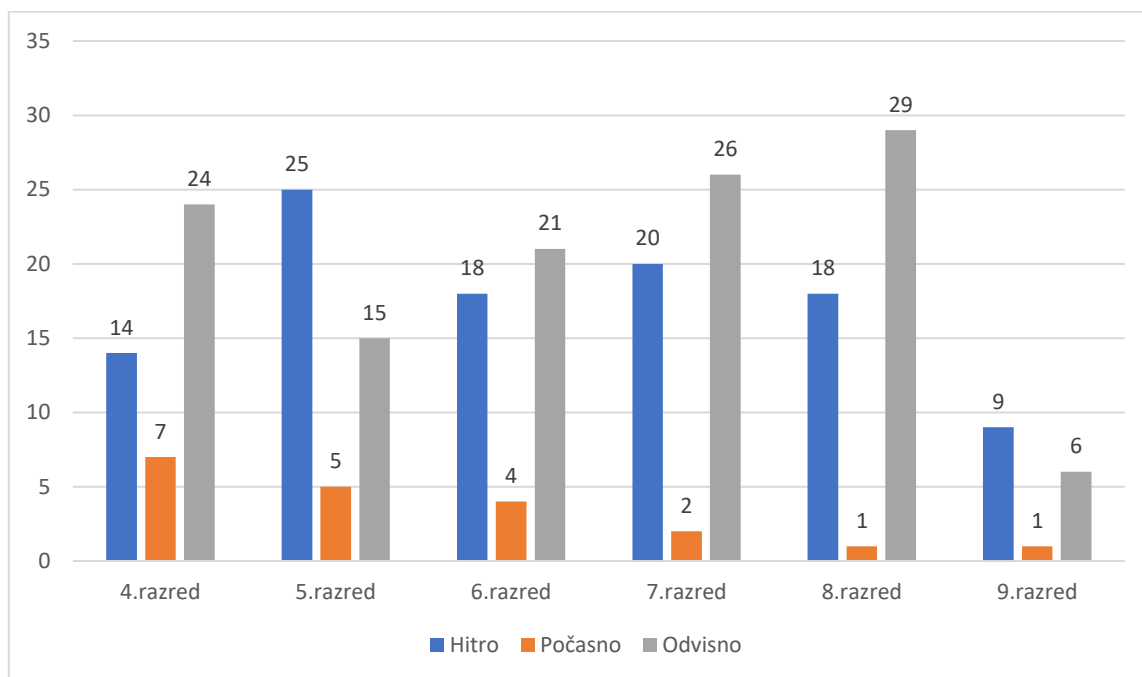
2. 2. 9. Kaj ti je pri glasbi bolj pomembno?

Slika 9. Kaj ti je pri glasbi bolj pomembno?

Na Sliki 9 je prikazano, kaj je učencem pri poslušanju glasbe bolj pomembno – besedilo ali melodija. 155 (62 %) učencev je odgovorilo, da je zanje oboje enako pomembno, od ostalih 92 učencev pa je 62 (25 %) učencem melodija pomembnejša od besedila.

2. 2. 10. Kakšno glasbo imaš raje?

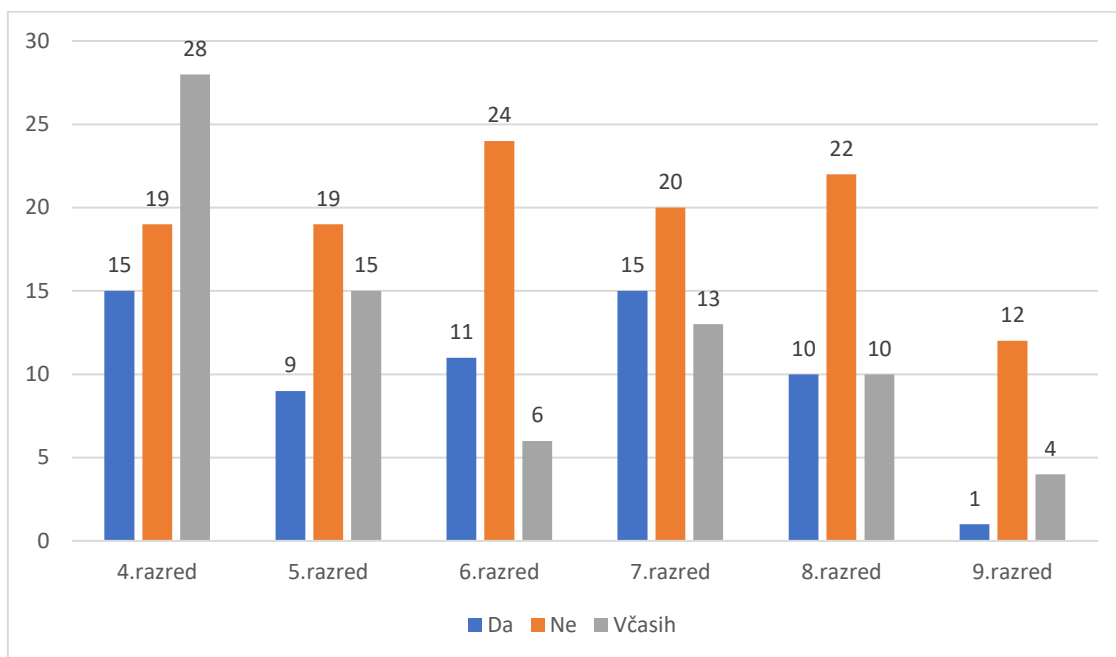

Slika 10. Kakšno glasbo imaš raje?

Na Sliki 10 je prikazano, kakšno glasbo imajo učenci raje – hitro ali počasno. Na vprašanje je odgovorilo 245 učencev, od tega je 121 (49 %) učencev odgovorilo, da je izbor hitrejše ali počasnejše glasbe odvisen od drugih dejavnikov in ni vedno enak, 104 učenci (42 %) pa so odgovorili, da raje poslušajo hitrejšo glasbo.

2. 2. 11.

Ali ob glasbi plešeš, kadar si vesel?

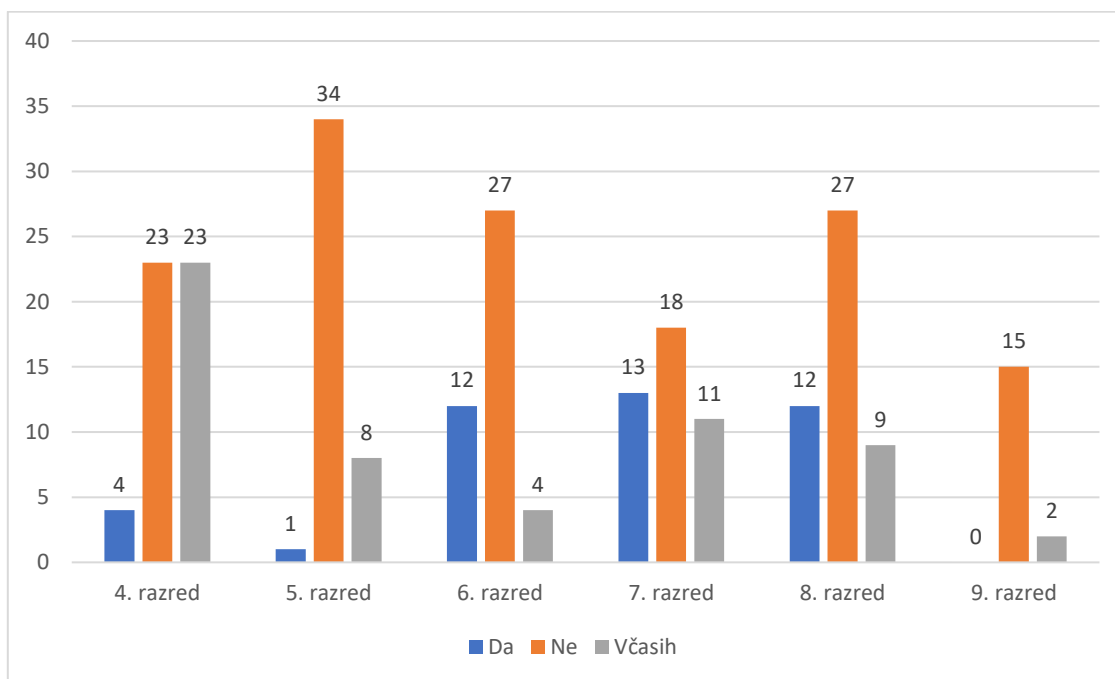

Slika 11. Ali ob glasbi plešeš, kadar si vesel?

Na Sliki 11 je prikazano, koliko učencev ob glasbi pleše, kadar so veseli. Na vprašanje je odgovorilo 253 učencev, od tega jih je 173 (68 %) odgovorilo, da ob glasbi plešejo oz. da včasih plešejo, kadar so veseli.

2. 2. 11.

Ali jočeš, kadar poslušaš žalostno glasbo?

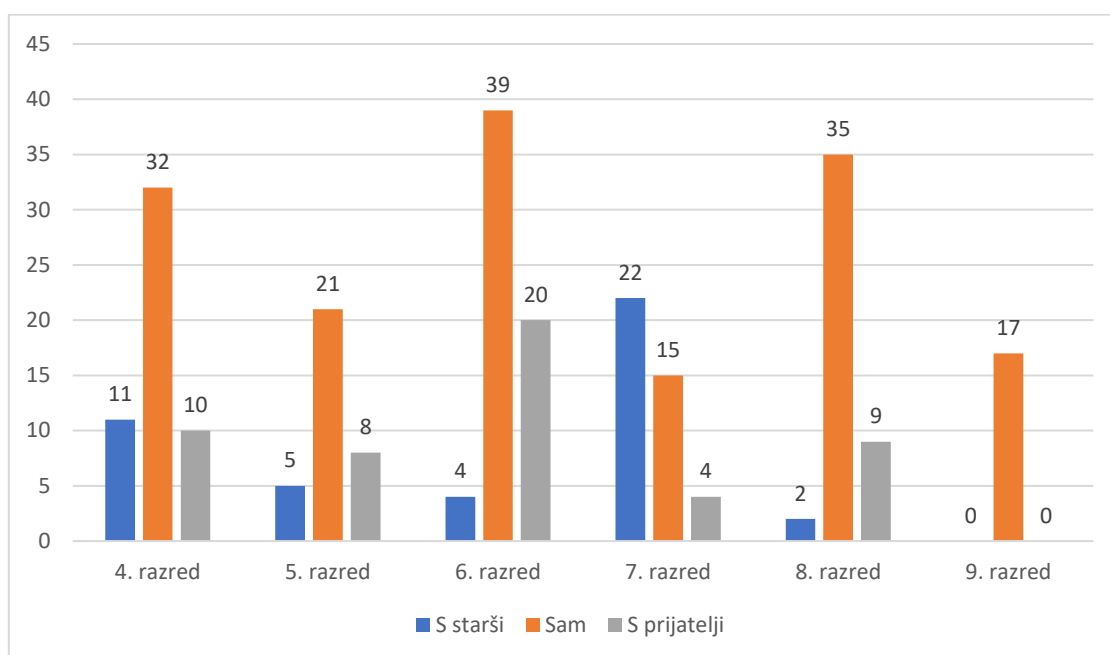

Slika 12. Ali jočeš, kadar poslušaš žalostno glasbo?

Na Sliki 12 je prikazano, koliko učencev joče, kadar posluša žalostno glasbo. Na vprašanje je odgovorilo 243 učencev, od tega jih je 99 (41 %) odgovorilo, da jočejo oz. da včasih jočejo, kadar poslušajo žalostno glasbo.

2. 2. 12.

S kom največkrat poslušáš glasbo?

Slika 13. S kom največkrat poslušáš glasbo?

Na Sliki 13 je prikazano, s kom učenci največkrat poslušajo glasbo. Največ učencev (63 %) glasbo poslušajo sami, 20 % učencev s prijatelji, 17 % učencev pa s starši.

3 DISKUSIJA

Z raziskovalno nalogo smo želeli ugotoviti, kakšen vpliv ima glasba na razpoloženje učencev na Osnovni šoli Hudinja. Ob tem nas je zanimalo, kakšno glasbo učenci najraje poslušajo in kako močno se ob poslušanju glasbe izražajo njihova čustva. Postavili smo pet hipotez, ki smo jih z raziskavo potrdili ali ovrgli.

HIPOTEZA 1: Glasba vpliva na čustva več kot 50 % učencev.

Hipotezo 1 lahko potrdimo, saj glasba na vpliva na čustva 130 učencev, vključenih v raziskavo, kar predstavlja 51 % vseh učencev. Potrdimo lahko, da ima glasba velik vpliv na razpoloženje učencev.

HIPOTEZA 2: Več kot 30 % učencev raje posluša hitrejšo glasbo.

Hipotezo 2 lahko potrdimo, saj hitrejšo glasbo raje posluša 42 % učencev, medtem ko počasno glasbo raje posluša zgolj 8 % učencev. Razloge lahko iščemo v tem, da je hitrejša glasba navadno bolj dinamična, vesela in tako privlačnejša za mlajše poslušalce.

HIPOTEZA 3: Vsaj 75 % učencem poslušanje glasbe vzbuja pozitivne spomine.

Hipotezo 3 moramo ovreči, saj glasba pozitivne spomine vzbuja zgolj pri 39 % učencev. Veliko učencem (119) glasba ne vzbuja nobenih spominov. Od učencev, ki so odgovorili, da jim glasba vzbuja spomine, pa je 72 % takšnih, ki jim glasba vzbuja pozitivne spomine. Ugotovimo lahko, da veliko učencev glasbo posluša tudi zaradi lepih spominov, nekateri pa zgolj zaradi trenutnega razpoloženja oziroma sproščanja.

HIPOTEZA 4: Med poslušanjem glasbe 50 % učencev pleše ali je že plesalo.

Hipotezo 4 lahko potrdimo, saj je 68 % vseh anketiranih učencev odgovorilo, da ob poslušanju glasbe plešejo oz. da včasih plešejo. Razloge lahko iščemo v izbranih zvrsteh glasbe, kjer prednjači pop glasba ter v dejstvu, da več učencev raje posluša hitro glasbo. Hitra in dinamična

pop glasba pa lahko posameznika hitreje spodbudi k ritmičnemu gibanju telesa oziroma k plesu.

HIPOTEZA 5: Med 15 in 25 % učencev med poslušanjem glasbe joče ali je že jokalo.

Hipotezo 5 moramo ovreči, saj rezultati anket kažejo, da ob poslušanju žalostne glasbe joče oz. da včasih joče kar 41 % učencev. Rezultat je zanimiv, ker dokazuje velik čustveni vpliv poslušanja glasbe na učence. Razloge lahko iščemo tudi v večjem čustvenem nihanju učencev, ki prihajajo ali pa so že v obdobju pubertete.

4 ZAKLJUČEK

Glasba lahko v življenju mladostnika igra pomembno vlogo pri iskanju njegove identitete – spoznavanje različnih glasbenih zvrsti je lahko povod v raziskovanje svoje osebnosti; pri druženju z vrstniki – poslušanje podobnih glasbenih zvrsti omogoča lažje navezovanje stikov ali utrjevanje že ustvarjenih poznanstev; pri reševanju problemov – glasba nas lahko motivira k uspešnejšem reševanju različnih stisk ter pri sprostitvi – glasba predstavlja vir telesne in duševne sprostitve. Glasba nekaterim mladostnikom predstavlja glavno vrsto hobija, spet drugim pomaga pri učenju, ugotovili pa smo, da ima pri večini (51 %) vsekakor vpliv na njihova čustva.

Učenci Osnovne šole Hudinja najraje poslušajo pop in rap glasbo, sledijo jim še rock, domača in klasična glasba. Glasba, ki si jo učenci predvajajo je večkrat hitrejšega tempa, kar 68 % učencev pa rado občasno ob njej tudi zapleše. Največkrat jo sicer poslušajo v prostem času, glasbeni izbor pa je odvisen od njihovega trenutnega razpoloženja, ki pa se sodeč po anketnih odgovorih velikokrat ravno zaradi poslušanja glasbe pri 64 % učencih spremeni na bolje.

Pridobljene ugotovitve nam lahko pomagajo pri boljšem razumevanju odraščanja mladostnikov, saj lahko razloge za njihove spremembe v čustvovanju iščemo tudi v glasbi, prav tako pa lahko na podlagi analiziranih podatkov predlagamo nekatere vpeljave k drugačnemu izvajanju pouka na osnovnih šolah. Med šolskimi urami bi lahko v primeru upada motivacije učitelj predvajal kakšno hitro pop skladbo in na ta način spodbudil učence za delo do konca šolske ure (skladba bi bila lahko predvajana tudi v času »minute za zdravje«). Hkrati bi se lahko med odmori po šolskem ozvočenju vrtela različna glasba, ki bi učence na hodniku sprostila, morebiti slabše razpoložene učence razvedrila in na ta način poskrbela za še boljše vzdušje na šoli. V nadaljnjem raziskovanju bi bilo zanimivo spremljati omenjene vpeljave v določenem obdobju in primerjati rezultate z obdobjem brez vpeljave dodatne glasbe.

5 SEZNAM LITERATURE

- Babšek, B. (2009). *Osnove psihologije – Skrivnosti sveta v nas*. Celje: Celjska Mohorjeva družba, Društvo Mohorjeva družba.
- Borota, B. in Fatur, T. (2018). Poslušanje glasbe in izražanje glasbenih doživetij v vrtcu. *Glasba v šoli in vrtcu*, 21(3), 2–9.
- Fekonja, U. in Kavčič, T. (2004). Čustveni razvoj v srednjem in poznem otroštvu. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič, M. (ur), *Razvojna psihologija* (str. 428–439). Ljubljana: Založba Rokus.
- Kopačin, B. in Sterle, T. (2019). Priljubljenost različnih zvrsti glasbe v drugem triletju osnovne šole. *Didakta*, 29(205), 62–67.
- Lenko, (2009). *Pomen glasbe v očeh mladih* (Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede). Pridobljeno s http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_lenko-mira.pdf
- Mihelčič, P. (2006). *Osnove glasbene teorije*. Ljubljana: DZS.
- Muršič, R. (2017). *Glasbeni pojmovnik za mlade*. Maribor: Založba Aristej.
- Pesek, A. (1997). *Otroci v svetu glasbe*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
- Plut-Pregelj, L. (1990). *Učenje ob poslušanju*. Ljubljana: DZS.
- Pucihar, B. (2020). Čustva v sodobni glasbi: Glasbeni odtenki čustvenih tančin življenja. *Virkla – revija klavirskih pedagogov Slovenije*, (8), 9–9.
- Zupančič, M. (2004). Čustveni in osebnostni razvoj v mladostništvu. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič, M. (ur), *Razvojna psihologija* (str. 546–570). Ljubljana: Založba Rokus.
- Vrbančič, I. (1995). *Svet glasbe*. Ljubljana: DZS.

6 PRILOGE

6.1. Anketni vprašalnik

Obkroži spol: moški ženski

Obkroži razred: 4. 5. 6. 7. 8. 9.

1. Kdaj največkrat poslušáš glasbo? Obkroži:

- Pred spanjem
- Med učenjem
- Drugo: _____
- V prostem času
- Pred poukom

2. Katero zvrst glasbe poslušáš najraje? Obkroži:

- Domačo glasbo
- Jazz glasbo
- Rock glasbo
- Klasično glasbo
- Ljudsko glasbo
- Rap, hip-hop glasbo
- Pop glasbo
- Drugo: _____

3. Ali glasba vpliva na tvoja čustva? Obkroži:

- Da
- Ne

4. Ali poslušáš različno glasbo glede na svoje razpoloženje? Obkroži:

- Da
- Ne

5. Zakaj začneš poslušati glasbo? Obkroži:

- Ker sem vesel/a
- Ker sem žalosten/žalostna
- Ker mi je dolgčas
- Drugo: _____

6. Ali se po poslušanju glasbe počutiš drugače? Obkroži:

- Da, bolje
- Da, slabše
- Ne

7. Ko poslušaš glasbo, te ta spomni na kakšen dogodek? Obkroži:

- Da, pozitiven
- Da, negativen
- Ne

8. Kaj ti je pri glasbi, ki jo poslušaš, bolj pomembno? Obkroži:

- Besedilo
- Melodija
- Oboje

9. Kakšno glasbo imaš raje? Obkroži:

- Hitro
- Počasno
- Odvisno od razpoloženja

10. Ali ob glasbi plešeš, kadar si vesel? Obkroži:

- Da
- Ne
- Včasih

11. Ali jočeš, kadar poslušaš žalostno glasbo? Obkroži:

- Da
- Ne
- Včasih

12. S kom največkrat poslušaš glasbo? Obkroži:

- S starši
- Sam
- S prijatelji

IZJAVA

Mentor/-ica __MATEJ ARIH__ v skladu z 20. členom Pravilnika o organizaciji mladinske raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi z naslovom _ VPLIV GLASBE NA RAZPOLOŽENJE UČENCEV NA OSNOVNI ŠOLI HUDINJA__, katere avtorji so __LANA KOLAR, LARISA VODIŠEK IN IZA ŽNIDARČIČ__:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 2. 5. 2023

žig šole

Podpis mentorja

Podpis odgovorne osebe